

РЕЦЕНЗИЯ

от професор д-р ПАВЕЛ ГЕОРГИЕВ ПАВЛОВ
заместник-ректор по научноизследователската дейност
професор в катедра „Администрация, управление и политически науки“
във Факултет „Международна икономика и администрация“
на ВСУ „Черноризец Храбър” - Варна

на дисертационния труд на МАЙОР ПЕТЪР АНГЕЛОВ СТОИЛОВ

НА ТЕМА
**„РАЗВИТИЕ И УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ
НА АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНАТА СИСТЕМА
ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТБРАНАТА”**

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор”.
Област на висше образование “Сигурност и отбрана” – 9, професионално
направление “Национална сигурност” – 9.1, научна специалност
„Организация и управление извън сферата на материалното производство
(Управление на сигурността и отбраната)”

СОФИЯ - 2018

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Разработеният от майор Петър Стоилов дисертационен труд е насочен към изследването на научна област, в която съществува недостиг от сериозни научни разработки (особено в Република България) по проблемите на функционирането на административно-правната система за управление на отбраната, което предполага неговата голяма практическа значимост за постигане на ефективното продължаване на процеса на усъвършенстване и трансформация на Въоръжените сили и постигане на устойчиво функциониране на системата за отбрана на страната. Положителното е, че в дисертационният труд са предложени различни способи за усъвършенстване и най-важно предложен е теоретичен модел за усъвършенстване на административно-правната система за управление на отбраната. Извършен е анализ на развитието на административно-правната система за период и анализ на моментното състояние като са направени съответните изводи, предложени са направленията за усъвършенстване и е разработен теоретичен модел за усъвършенстване на административно-правната система за управление на отбраната. Нямам сведения за подобна разработка.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Представеният ми за рецензиране дисертационен труд се състои от увод, три глави, общи изводи и предложения, заключение, научно-приложни резултати с оригинален принос, библиография и 7 приложения. Основният текст е разработен на 159 страници. С тези показатели дисертационният труд съответства на изискванията на правилника на Академията за придобиване на научни степени във ВА "Г.С.Раковски" и на ЗРАС.

В *увода* се обосновава актуалността на темата и научно и практико-приложния ѝ характер. Формулиран е научният проблем и е заложена *работната хипотеза*, според която: Военната институция в България има изградени традиции и опит, но смяната на политическия режим, членството на страната в ЕС и НАТО, както и новите предизвикателства пред сектора за

сигурност, налагат съществени промени в организационната структура, функциите и нормативната уредба, за да може административно-правната система за управление на отбраната да изпълнява ефективно ролята си на фактор за национална сигурност.

Определени са обектът и предметът на изследването, дефинирани са целта и основните задачи, посочени са ограниченията, при които се извършва изследването.

Обектът на изследване в настоящия дисертационен труд е административно-правната система за управление на отбраната. На базата на сравнителен анализ е разгледан и обобщен исторически опит, свързан с развитието на административно-правната система. Изведени и систематизирани са актуалните проблеми на функционирането и организацията на тази система.

Предмет на изследването са особеностите на функционирането и организацията на административно-правната система за управление на отбраната, основните характеристики и ефективността ѝ през отделните етапи на нейното развитие и възможностите за усъвършенстването ѝ.

Целта на настоящата дисертация е, чрез изследване и анализиране на развитието, функционирането и организационния модел, да се разкрие необходимостта от усъвършенстване на административно-правната система за управление на отбраната. За постигането на тази цел са решени следните научноизследователски задачи:

1. Проследяване и анализ на развитието на административно-правната система за управление на отбраната и разкриване на мисията и целите ѝ през изследвания период.
2. Изследване и анализиране на съвременната административно-правна система за управление на отбраната през призмата на системния подход.
3. Систематизиране на насоки за усъвършенстване на административно-правната система за управление на отбраната.

За постигане на набелязаната цел и решаването на посочените задачи са използвани следните общонаучни методи на изследване: литературен обзор; исторически анализ; системен подход; анализ и синтез. За верифициране на резултатите от теоретичното изследване е използван един от методите за емпирично изследване – събиране на мнение (анкета).

Необходимо е да се отбележи, че в работата на дисертанта коректно са въведени съответните ограничения, което е позволило изследователският интерес да се фокусира върху изследване на развитието и усъвършенстването на административно-правната система, като фактор за ефективно управление на отбраната на страната не само в теоретичен, но и в приложен аспект.

В *първа глава* е дефинирано понятието административно-правна система, анализирани са различни понятия свързани с него. В резултат на направения преглед и анализ на различните схващания и дефиниции, основавайки се на теорията за правната система в България, е структурирано едно различно, допълнено и уточнено по нов начин определение на понятието административно-правна система за управление на отбраната. Синтезирана и анализирана е информацията за създаването и развитието на военното министерство и законовите актове свързани с това.

Във *втора глава* са изследвани и анализирани други аналогични системи. Изследвано е и моментното състояние на организацията на военното ведомство от една страна и прилагането и имплементирането на законовите норми свързани със функционирането му. В следствие на анализите са направени изводи относно необходимостта от усъвършенстване на административно-правната система за управление на отбраната с цел повишаване ефективността на управление и функциониране.

В *трета глава* авторът е предложил създаването на модел за усъвършенстване на административно-правната система за усъвършенстване на отбраната, като е набелязал и други насоки на основата на концепция за прилагане на архитектурния подход в Министерството на отбраната и въвеждането му в употреба.

В заключението още веднъж се подчертава, че представените в дисертацията възгледи и насоки за усъвършенстване на административно-правната система за управление на отбраната са центрирани около тезата, че теоретичния модел на стратегия за усъвършенстване административно-правната система е фактор за развитието военната организация като част от системата за управление на отбраната и стои в основата на създаването на националното благо отбрана. Поради това жизнеспособността на модела за усъвършенстване на административно-правната система за управление на отбраната и неговата устойчивост са предпоставка за адекватно трансформационно изграждане на Въоръжените сили.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд. Достоверност на материала

Приемам основните научни и научно-приложни резултати от дисертационния труд, които допринасят за развитието на изследваното научно направление. Те имат както научно, така и практическо приложение. Предложените направления за усъвършенстване създават условия за повишаване на ефективността и ефикасността в управленческия процес, не само в системата за отбрана на страната, но като цяло и в системата за национална сигурност.

Предложените научни резултати и свързаните с тях приноси могат да бъдат обобщени по следния начин:

1. Структурирано е различно, допълнено и уточнено по нов начин авторово определение на понятието административно-правна система за управление на отбраната.

2. На основата на направения исторически анализ на административно-правната система за управление на отбраната на страната е доказано значимото ѝ място и роля за гарантиране на националната сигурност и отбраната на страната.

3. Аргументирана и доказана е необходимостта от усъвършенстване на административно-правната система за управление на отбраната в условията на непрекъснато променяща се среда за сигурност.

4. Разработен е теоретичен модел за усъвършенстване на административно-правната система за управление на отбраната.

5. Синтезирани са добри практики в световен и национален мащаб, които да бъдат приложени в административно-правната система за управление на отбраната у нас.

6. В резултат на проведеното емпирично изследване са уточнени проблемните области в административно-правната система на отбраната и са предложени насоки за тяхното преодоляване.

Коректно е да се направена оценка, че *дисертационният труд и получените приноси са лично постижение на докторанта* и могат да допринесат за развитието на държавната политика и на нормативната база, свързани с развитието и усъвършенстването на административно-правната система на отбраната, като се ползват от органите на държавната власт, научните и образователните институции и структурите от сектор сигурност и отбрана, имащи отношение към разглежданата проблематика.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Научните резултати и приноси на дисертационния труд определям като обогатяване на съществуващи знания и приложения за практиката. Същите се дължат на съзнателната и целенасочена изследователска работа на докторанта и са лично негово дело.

Това дава основание да се направи изводът, че дисертантът познава задълбочено и многостранно състоянието на изследвания проблем, като показва много добра осведоменост за същността на административно-правната система за управление на отбраната и възможностите за творческо адаптиране и доразвитие на съвременните теоретични конструкции и

практически подходи, свързани с приложението на тази система като действен инструмент за повишаване на качеството на управленската дейност.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството.

По темата на дисертационния труд са представени 3 публикации. И трите публикации са авторски и са изнесени пред научни конференции във Военна академия. Нямам сведения за цитиране и използване в науката от други автори на материалите изложени в дисертационния труд.

6. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта

Литературната осведоменост на докторанта е много добра. Списъка на литературата съдържа 84 заглавия, от които 46 на кирилица и 8 на латиница, 28 нормативни документа и 18 източника от интернет. Всички те са по темата на дисертацията и предполагат едно задълбочено познаване на материала, което предполага и висока достоверност на постигнатите резултати.

7. Оценка за автореферата

Представеният към дисертационния труд автореферат е в обем от 44 страници, написан е в съответствие с добрите академични практики и отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и правилника за неговото приложение, като ясно и съдържателно отразява основните положения и научните приноси на дисертацията.

8. Критични бележки

1) В глава Втора, параграф 2 има известно несъответствие между наименованието и съдържанието на параграфа. Изследването би спечелило ако освен фактическия материал бе направен и сравнителен анализ по същество между аналогичните ведомства на Германия и Румъния с ведомството на Руската федерация.

2) Самостоятелен изследователски интерес би представлявал и въпросът за релацията между числеността на администрацията на съответните ведомства на Германия и Румъния за управление на отбраната и числеността на въоръжените им сили в контекста на изискванията на НАТО.

9. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът счита, че следва да вземе отношение

Не познавам лично докторанта, но представеният за рецензиране текст у мен се създаде представа за автор с добра теоретична подготовка, отговорно отношение и изявена склонност към научноизследователска работа.

10. Заключение

Дисертационен труд отговаря напълно по своя обем и качество на изисквания на Закона за развитие на академичния състав и Правилника за придобиване на научни степени във ВА “Г. С. Раковски”. Считаю, че майор ПЕТЪР СТОИЛОВ притежава задълбочени теоретични знания и способности за самостоятелни научни изследвания, както и че заслужава да му бъде присвоена образователната и научна степен „доктор” в областта на висше образование “Сигурност и отбрана” – 9, професионално направление “Национална сигурност” – 9.1, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)”.

11. Оценка на дисертационния труд

В дисертационния труд са постигнати необходимите по количество и качество научни и научно-приложни резултати. Давам **положителна** оценка на дисертационния труд на майор ПЕТЪР АНГЕЛОВ СТОИЛОВ за придобиване на образователната и научна степен „доктор”, област на висше образование “Сигурност и отбрана” – 9, професионално направление

“Национална сигурност” – 9.1, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)”.

Дата 26.06.2018 г.

РЕЦЕНЗЕНТ .....(П)

Професор д-р Павел ПАВЛОВ